

ויצא ח"כ שיחה ב'

הקושי לרש"י הוא מדוע נאמר סימן על הארץ ("אשר אתה שוכב עליה") "ולא הארץ הזאת". וע"ז מפרש שרמז שתהא נוחה ליכבש - שהכיבוש יהי קל וללא טירחא.

ברש"י (כח, יג): שוכב עליה: קיפל הקב"ה את כל ארץ ישראל תחתיו, רמז לו שתהא נוחה ליכבש לבניו". וצריך להבין הטעם שרש"י משנה מהגמרא שאומרת: "מאי רבותי, אמר ר"י מלמד שקיפלה הקב"ה לכל ארץ ישראל והניחה תחת יעקב אבינו כדי שתהא נוחה ליכבש לבניו".

והנה רש"י אינו מעתיק "הארץ" בדיבור המתחיל, ואם כן צריך לומר שהקושי בפסוק אינו "מאי רבותי" (מהו החידוש בזה שנותן לו שטח כל כך קטן, כביאור מפרשי רש"י), כי בפשטות הכוונה ב"הארץ" היא לכל ארץ ישראל, ו"אשר אתה שוכב עליה" הוא רק ביאור על איזה ארץ מדובר, אך אין הכוונה שיקבל רק את השטח שעליו שוכב.

אלא הקושי לרש"י הוא מדוע צריך הקב"ה לתת סימן על הארץ - "אשר אתה שוכב עליה" - ומדוע אינו אומר סתם "הארץ הזאת"? ועל זה מפרש שנאמר "אשר אתה שוכב עליה" מפני ש"קיפל הקב"ה את כל ארץ ישראל תחתיו", והכוונה בזה הוא שבעלותו של יעקב על ארץ ישראל תהי' כמו בעלות אברהם על ידי "קום התהלך בארץ". והסיבה שהקב"ה קיפל את הארץ ולא אמר לו "קום התהלך" הוא כדי לרמז שהכיבוש יהיה קל ללא טרחה ומלחמה (שזהו הוספה על ההבטחה לאברהם).

בפנימיות העינים: מבואר בדא"ח שיחידה שבנפש מאירה בד' אמות האדם, ומזה מובן שנשמת יעקב (שכולל את כל נשמות ישראל) האירה בכל ארץ ישראל, וזה פועל שהכיבוש יהיה בקל מפני שאין מנגד לבח' היחידה.